

ADRODDIAD I'R CABINET

24 Tachwedd 2015

Aelod Cabinet: Cyngorydd Peredur Jenkins, Aelod Cabinet Adnoddau

Pwnc: Strategaeth Ariannol 2016/17 – 2019/20

Swyddog Cyswilt: Dafydd L Edwards, Pennaeth Cyllid

Y penderfyniad a geisir

Penderfynu a oes angen cymryd unrhyw gamau pellach i ymateb i'r darlun diweddaraf sy'n amlgu ei hun.

Tafluniad Cyllidebol 2015/16 – 2017/18

1. Mae'r Strategaeth Ariannol a fabwysiadwyd gan y Cabinet yn ôl ym mis Chwefror eleni yn seiliedig ar dafluniadau o wariant ac incwm a wnaed bryd hynny, ac mae'r tabl isod yn ei amlinellu'n gryno:

£m	Eleni 2015-16	2016-17	2017-18	Cyfanswm
Gofynion Gwario Anorfod Ychwanegol	6.1	10.2	6.7	23.0
Colled oherwydd gostyngiad Grant y Llywodraeth	7.1	3.5	6.1	16.7
Cynyddu Treth Cyngor (4.5%, 3.5%, 3.5%)	-2.5	-1.9	-2.0	-6.4
Cynlluniau Arbedion yn y gyfundrefn ac wedi'u cymeradwyo	-8.7	-2.9	-3.8	-15.4
Bwlch: defnydd Balansau, Cynlluniau Arbedion i'w darganfod, Toriadau	2.0	8.9	7.0	17.9

2. Yn ystod haf 2015, cytunwyd strategaeth i wynebu'r bwlch ariannu uchod drwy –
  - yn gyntaf, uchafu'r arbedion effeithlonrwydd gellid gwireddu;
  - targed (£4.3m) arbedion yr ysgolion, a
  - canfod barn y cyhoedd ar doriadau posib i wasanaethau gwerth £7m (ynghyd ag ystyried toriadau eraill i wasanaethau corfforaethol a chefnogol).
3. Mae'r strategaeth hwnnw yn wynebu'r bwlch cyllidebol rhwng 2015/16 a 2017/18, tra mae'r adroddiad yma yn adolygu sail y rhagdybiaethau rheiny ac yn ceisio edrych heibio'r cyfnod hynny hyd at 2020, er ni ryddhawyd unrhyw ffigyrau grant mynegol gan Lywodraeth Cymru.

Gofynion Gwario Anorfod Ychwanegol 2016/17 – 2019/20

- Amcangyfrifwyd ymrwymiadau anochel am y 4 blynedd nesaf, wedi ystyried pwysedd ar wasanaethau (yn cynnwys sawl mater yn y maes gofal oedolion a'r strategaeth wastraff), chwyddiant (tâl ac eraill), newidiadau yswiriant gwladol, pensiynau, llog, demograffi, ayb.

	Amcangyfrif Chwefror	Amcangyfrif Tachwedd	Newid
2016/17	£10.2m	£9.4m	- £0.8m
2017/18	£6.7m	£7.5m	+ £0.8m
2018/19	-	£8.1m	-
2019/20	-	£8.1m	-

- Bu lleihad yn y rhagolygon o chwyddiant (tâl yn 1% yn lle 2%, ac ynni / tanwydd yn negyddol), ond y mae hynny wedi'i wrthbwysu gan amrywiol faterion yn cynnwys gofynion isafswm tâl Llywodraeth San Steffan (effaith ar gyflenwyr gwasanaethau i'r Cyngor, yn ogystal â'r Cyngor fel cyflogwr yn y tymor-canol).
- Gallasai gofynion gwario fod yn sylweddol uwch pryd bydd y ffigyrau terfynol wedi'u hadnabod, ar ôl adolygu'r lefelau o incwm a ragwelir a materion eraill.
- Fodd bynnag, ar sail ein amcangyfrifon diweddaraf, nid oes newid sylweddol yng nghyfanswm anghenion gwario'r Cyngor am y ddwy flynedd nesaf (2016/17 a 2017/18). Felly, ar hyn o bryd, dim ond y disgwyliadau o ran grant Llywodraeth fyddai'n arwain at newid yn strategaeth arbedion y Cyngor.

Colled oherwydd gostyngiad Grant

- Cyn gweld canlyniad Adolygiad Gwariant Llywodraeth y DU, nid oes gwybodaeth gadarn ar gael am ariannu llywodraeth leol yng Nghymru ar gyfer 2016/17 a thu hwnt.
- Bwriad Llywodraeth Cymru yw i gyhoeddi eu cyllideb drafft nhw ar 8 Rhagfyr, a'r setliad amodol ar gyfer ariannu llywodraeth leol ar 9 Rhagfyr. Fodd bynnag, er mwyn caniatáu 'craffu ystyrion' ar lefel genedlaethol, ni fydd y setliad terfynol yn cael ei gyhoeddi tan 2 Mawrth, a bydd pleidlais arno (yn Bae Caerdydd) ar 9 Mawrth 2016.
- Ar sail cyfarwyddyd gan y Canghellor, George Osborne, a'r Trysorlys, mae adrannau Llywodraeth San Steffan yn paratoi am amrediad o senarios rhwng cynnydd real mewn cyllideb (lechyd) a thoriadau hyd at 40%.
- Drwy wneud rhagdybiaethau rhesymol am sefyllfa adrannau perthnasol, ac am effaith fformiwla Barnett, ayb, gellid dyfalu gallasai fod cynnydd 1.39% yng nghyllideb Llywodraeth Cymru ar gyfer 2016/17, a 0.55%, 0.89%, a 1.79% o gynnydd mewn blynyddoedd dilynol.
- Wedyn, mae mwy o ansicrwydd am faint fydd Llywodraeth Cymru yn dyrannu i lywodraeth leol. Gellid modelu 3 achos, lle mae Llywodraeth Cymru yn rhoi graddau cynyddol o 'warchodaeth' i lechyd a phrosiectau eraill yng Nghymru.

13. Mae'r senario 'gorau' yn y tabl canlynol yn adlewyrchu sefyllfa pe bai Llywodraeth Cymru yn darparu chwyddiant i lechyd a thrin popeth arall yn gyfartal.
14. Mae'r achos 'canolog' yn y tabl canlynol yn ddiweddiariad o'n tafluniadau ni o Chwefror, tra mae'r ffigyrau 'gwaethaf' yn adlewyrchu rhagolygon mwy pesimistaidd sy'n gyffredin yn llywodraeth leol Gymreig ac adroddir yn y wasg / cyfryngau ar hyn o bryd.
15. Gallasai'r setliad fod tu allan i'r senarios amlinellir isod, ond mae'n rhesymol i ragdybio bydd rhywle rhwng y senarios gorau a gwaethaf canlynol:

Senarios posib ar gyfer Grant Gwynedd	2016/17		2017/18		2018/19		2019/20	
	%	£m	%	£m	%	£m	%	£m
Gorau	-0.28%	-0.5	-1.71%	-2.9	-1.12%	-1.8	0.51%	0.8
Canolog	-2.00%	-3.4	-3.50%	-5.8	-2.75%	-4.4	-2.75%	-4.3
Gwaethaf	-4.00%	-6.7	-5.00%	-8.1	-4.00%	-6.1	-4.00%	-5.9

16. Nodaf yma, pe bai dim gostyngiad yn y grant, ni fyddai angen i Gyngor Gwynedd wneud unrhyw doriadau yn y cyfnod 2016/17 - 2017/18, gan fyddai ein cynlluniau arbedion effeithlonrwydd yn ddigonol i fantoli'r gyllideb.

Y Bwlch Ariannu Tebygol ar gyfer cyfnod "Her Gwynedd"

17. Mae'r uchod yn cymharu gyda rhagdybiaethau Chwefror o golled grant - £3.5m yn 2016/17 a - £6.1m yn 2017/18.
18. Dros y 2 flynedd 2016/17 a 2017/18, drwy effaith amrywiol ostyngiadau grant, ar sail ein rhagdybiaethau ni, byddai'r bwlch ariannu yn **newid** fel a ganlyn:

	Rhagdybiaethau Chwefror £m	Senario Gorau £m	Senario Canolog £m	Senario Gwaethaf £m
2016/17	- 3.5	- 0.5	- 3.4	- 6.7
2017/18	- 6.1	- 2.9	- 5.8	- 8.1
Cyfanswm 2 flynedd	- 9.6	- 3.4	- 9.2	- 14.8
		<u>9.6</u>	<u>9.6</u>	<u>9.6</u>
Gwahaniaeth		<u>6.2</u>	<u>0.4</u>	- <u>5.2</u>

Casgliad

19. Sylwer fod amrediad £11.4m rhwng y sefyllfaoedd 'gorau / gwaethaf' rydym ni wedi dyfalu arnynt dros y ddwy flynedd nesaf, ac mae'n bosib i'r canlyniad fod tu allan i'n 'senarios gorau / gwaethaf' ni hefyd. Mae ansicrwydd am swm cymaint â'n holl 'cwantwm opsiynau i dorri' ni yn amlygu anhawster cynllunio ariannol.
20. Fodd bynnag, fel nodwyd o'r blaen, beth bynnag fydd y ffigwr grant terfynol, nid yw hynny am newid ein gallu i ddarganfod mwy o arbedion effeithlonrwydd. Felly, gan fod ein strategaeth bresennol eisoes yn cynnwys ymgais i uchafu arbedion o'r fath, nid oes unrhyw beth gwahanol y gallwn ei wneud i ddygymod ag unrhyw gynnydd yn y bwlch ariannol heblaw gweithredu mwy o doriadau.
21. Yn ogystal, gellid nodi fod y tebygolrwydd o orfod gweithredu toriadau yn 2016/17 a 2017/18 **ddim** wedi newid yn sylweddol ers pryd cychwynwyd y strategaeth "toriadau" cyfredol.

Cynllun Ariannol Tymor Canolig am 4 blynedd

22. Yn ddelfrydol, byddai'r Cyngor awydd gweithredu strategaeth ariannol dros 4 blynedd. Yn anffodus, nid yw hynny'n ymarferol, gan fod Llywodraeth Cymru yn bwriadu darparu setliad am un flwyddyn yn unig, heb unrhyw ffigyrau mynegol am flynyddoedd dilynol.
23. Felly, mae'n synhwyrol i gyflawni'r cynllun ymateb cyfredol am y ddwy flynedd nesaf, cyn adnabod y bwch pellach i'w ariannu erbyn 2018/19 a 2019/20.

Barn yr aelod lleol

Dim yn berthnasol

Barn y swyddogion statudol

Y Prif Weithredwr:

Mae'r adroddiad yn cadarnhau doethineb ein strategaeth bresennol o uchafu arbedion effeithlonrwydd a pharatoi ar gyfer toriadau posib, ac mae'r ymarferiad Her Gwynedd sydd yn digwydd ar hyn o bryd yn rhan allweddol o hyn. Wrth gwrs, o flwyddyn i flwyddyn, bydd setliadau penodol Llywodraeth Cymru yn effeithio ar yr union sefyllfa ariannol. Eleni, ni fydd y setliad amodol yn hysbys tan 9 Rhagfyr a'r setliad terfynol ddim tan ddechrau Mawrth, yr wythnos pan fydd y Cyngor yn gorfod penderfynu ar ei gyllideb ar gyfer y flwyddyn nesaf. Yn yr amgylchiadau hyn, ac er mwyn sicrhau cynllunio darbodus, rwy'n cytuno â chyngor y Pennaeth Cyllid ar gyfer y strategaeth ar gyfer y ddwy flynedd nesaf cyn dechrau ystyried sefyllfa 2018-2020.

Y Swyddog Monitro:

Dim sylwadau i'w hychwanegu o safbwynt priodoldeb.

Y Pennaeth Cyllid:

Rwyf wedi cynorthwyo'r Aelod Cabinet dros Adnoddau (Cyngorydd Peredur Jenkins) i lunio'r diweddariad yma i'r strategaeth ariannol. Gan ddisgwyl gostyngiad sylweddol arall yn ein grant erbyn 2016/17, mae'n hanfodol fod Aelodau a swyddogion yn ymlynu at ein cynlluniau presennol i gyflawni arbedion effeithlonrwydd ac i adnabod / blaenoriaethu toriadau cyllideb posibl.